

เรือนจำรัสเซีย

ตอน 4 เรือนจำยุคสหพันธรัฐรัสเซีย (ต่อ)

วินัย เจริญเฉลิมศักดิ์ นบ. นม

➤ นวัตกรรมเรือนจำรัสเซียร่วมสมัย

นวัตกรรมเรือนจำรัสเซียร่วมสมัย เป็นนวัตกรรมภายใต้แนวคิดเรื่อง สิทธิ เสรีภาพ ศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์ แนวคิด ทฤษฎีลงโทษเพื่อการแก้ไขฟื้นฟู แนวคิดทฤษฎีซ่อมแซมชดใช้หนี้และลดค่าใช้จ่าย เรือนจำ และ ข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษเรือนจำรัสเซีย 1879 ประกอบด้วยนวัตกรรมตามโปรแกรมต่างๆ เช่น

เรือนจำบูเตียรกา กรุงมอสโก รัสเซีย

● การดำเนินกิจกรรมศาสนาในเรือนจำรัสเซีย

การดำเนินกิจกรรมทางศาสนาในเรือนจำรัสเซียมีหลักฐานปรากฏ ตั้งแต่รัชสมัยพระเจ้าอีวานในยุคจักรวรรดิรัสเซีย (1613 - 1917) จนถึงสมัยปฏิวัติรัสเซีย ที่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบราชาธิปไตยเป็นระบอบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ (1917 - 1992) โดยในปี 1918 มีการออกพระราชกฤษฎีกาห้ามดำเนินกิจกรรมทางศาสนา ได้กำหนดให้การเรียนการสอนศาสนาในโรงเรียนของรัฐและเอกชนรวมถึงเรือนจำเป็นสิ่งต้องห้ามต่อมาในยุคสหพันธรัฐรัสเซียหลังจากสิ้นสมัยของพรรคคอมมิวนิสต์ในรัสเซีย ปี 1993 กฎหมายรัฐธรรมนูญสหพันธรัฐรัสเซีย (1993) ได้กำหนดให้ประชาชนชาวรัสเซีย มีเสรีภาพในการนับถือศาสนา และ ในปี 1994 กระทรวงมหาดไทย ได้ตกลงให้พระสังฆราชกรุงมอสโกแห่งรัสเซียสามารถเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมทางศาสนาในเรือนจำ ภายใต้แนวคิดที่ว่า “ภารกิจที่สำคัญอย่างยิ่งในการปฏิบัติต่อผู้ถูกคุมขังไม่มีอะไรที่ดีกว่าความพยายามปรับปรุงจิตใจให้แข็งแกร่งและมั่นคงในศาสนา” และ จากข้อมูล

ในปี 2001 ปรากฏว่าครั้งหนึ่งของอาณานิคมราชทัณฑ์ ในสาธารณรัฐมอร์ดวี (Mordoviia) รัสเซีย ได้มีการก่อสร้างโบสถ์คริสต์จักรในเรือนจำอาณานิคม ข้อมูลจาก เว็บไซต์ <http://www.lovehusain.com/index.php?mo=3&art=42103143> พบว่า เป็นการดำเนินงานโดยบาทหลวงของคริสตจักรออร์ทอดอกซ์ สามารถแก้ไขฟื้นฟูนักโทษได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าเจ้าหน้าที่เรือนจำ นอกจากนี้ สภามุฟตีแห่งรัสเซีย ได้ลงนามข้อตกลงร่วมกับกรมเรือนจำบริการแห่งชาติรัสเซียในการเปิดห้องละหมาด อย่างเป็นทางการในเรือนจำรัสเซีย เมื่อ ปี 2011 การก่อสร้างมัสยิดแห่งแรกในเรือนจำเขตพื้นที่ “โบโกจอนซึกส์” รัสเซีย เมื่อปี 2013

พิธีเปิดมัสยิดแห่งแรกในเรือนจำเขตพื้นที่โบโกจอนซึกส์ รัสเซีย 2013
และ คริสตจักรในเรือนจำอาณานิคมเมืองอาซาน รัสเซีย

- การใช้สิทธิเลือกตั้งประธานาธิบดีของนักโทษในเรือนจำรัสเซีย

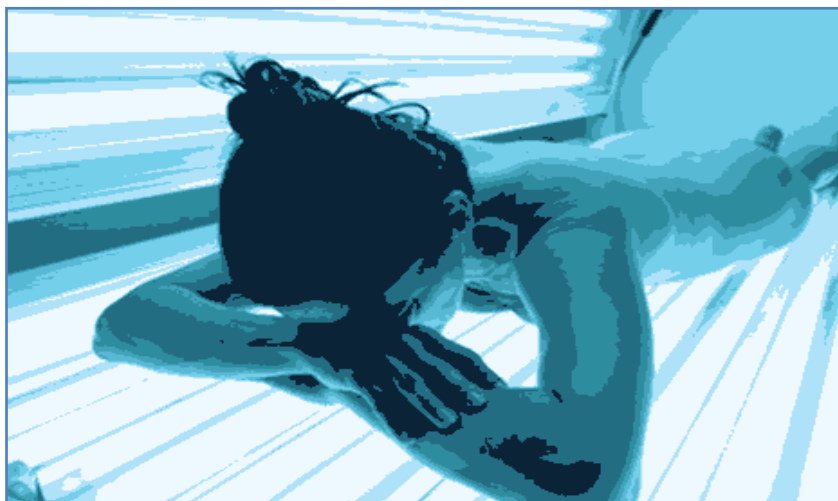
การให้นักโทษมีสิทธิใช้สิทธิเลือกตั้งประธานาธิบดีในเรือนจำและศูนย์กักกันของรัสเซีย เป็นการดำเนินการภายใต้แนวคิดเรื่อง สิทธิ เสรีภาพ เช่น การใช้สิทธิเลือกตั้งประธานาธิบดีของนักโทษในเรือนจำกรุงมอสโก ประเทศรัสเซีย เมื่อปี 2000 ผลการเลือกตั้งปรากฏว่าอดีตสายลับ เค จี บี และ รองนายกรัฐมนตรียูตินชนะด้วยคะแนนร้อยละ 53 ของผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วประเทศ

นักโทษลงคะแนนเลือกตั้งประธานาธิบดีในเรือนจำในกรุงมอสโก ปี 2000

- **โปรแกรมบริการเตียงอาบแดดสำหรับนักท่องเที่ยว**

โปรแกรมบริการเตียงอาบแดดสำหรับนักท่องเที่ยว ข้อมูลจาก เว็บไซต์ <http://www.bbc.com/news/world-europe-11723209> พบว่า รัสเซียเป็นประเทศที่อยู่เหนือเส้นศูนย์สูตร มีสภาพอากาศที่หนาวเย็นมากทำให้ผิวหนังนักท่องเที่ยวมีโอกาสสร้างวิตามิน D จากแสงแดดน้อยลง จึงมีเสียงเรียกร้องให้ทางเรือนจำติดตั้งเตียงอาบแดด เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับวิตามิน D และมีภูมิต้านทานโรคดีขึ้น โดยนายเซอร์ไก เบลย์ตนิคอฟ ผู้อำนวยการเรือนจำบูเตียรกา (Butyrka) กรุงมอสโก รัสเซีย กล่าวว่า ทางเรือนจำกำลังเตรียมติดตั้งเตียงอาบแดด (sunbeds) ให้แล้วเสร็จภายใน ปี 2013

เตียงอาบแดดสำหรับนักท่องเที่ยวที่เรือนจำบูเตียรกากรุงมอสโก

- **โปรแกรมเรือนจำตลาดออนไลน์ซื้อของเยี่ยมผ่านอินเทอร์เน็ต**

โปรแกรมเรือนจำตลาดออนไลน์ซื้อของเยี่ยมผ่านอินเทอร์เน็ตของเรือนจำรัสเซีย เป็นโปรแกรมที่ให้ประโยชน์แก่ผู้ต้องขัง ญาติ และเจ้าหน้าที่หลายประการ กล่าวคือ ญาติผู้ต้องขังสามารถเลือกซื้อสินค้า เช่น ช็อคโกแลต เกมส์ ของขวัญ ในโอกาสต่างๆ แต่ไม่มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในแต่ละวัน มีผู้ใช้บริการซื้อสินค้าผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเฉลี่ย วันละ 180 รายการ ทำให้ประหยัดเวลา และ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางของญาติ ด้านเจ้าหน้าที่ก็จะมีความปลอดภัยจากญาติที่ถือโอกาสลักลอบส่งสิ่งของผิดกฎหมายปนกับของเยี่ยม เป็นการดำเนินงานภายใต้ทฤษฎีทางเลือกสาธารณะ (Public choice Theory) ที่เชื่อในแนวคิดที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีทางเลือกในการรับบริการ จากเรือนจำในการซื้อของเยี่ยมแทนที่จะต้องเดินทางไปซื้อของเยี่ยมที่เรือนจำ แต่สามารถซื้อของเยี่ยมผ่านอินเทอร์เน็ตจากที่ใดในโลกก็ได้โดยไม่ต้องเสียเวลาเดินทาง

โปรแกรมเรือนจำตลาดออนไลน์ซื้อของเยี่ยมผ่านอินเทอร์เน็ต

- โปรแกรมบริการตู้อบผิว สปาเพื่อสุขภาพ อัลตราซาวด์ตรวจสุขภาพ และ บริการสไกป์ สำหรับนักโทษ

ในขณะนี้เรือนจำบูเตียร์กา ในกรุงมอสโก ประเทศรัสเซีย อยู่ระหว่างนำ นวัตกรรม ตู้อบผิวสปาเพื่อสุขภาพ อัลตราซาวด์สำหรับตรวจสุขภาพ และ ระบบสไกป์ (Skype) สำหรับนักโทษ มาให้บริการในเรือนจำ โดย นายเซอร์ไก เกลย์ตินคอฟ ผู้อำนวยการเรือนจำฯ กล่าวเมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2013 ว่าทางเรือนจำกำลังเปิดให้บริการตู้อบผิว สปาเพื่อสุขภาพ อัลตราซาวด์สำหรับตรวจสุขภาพของนักโทษ และการอนุญาตให้นักโทษติดต่อสื่อสารกับญาติพี่น้อง และ บรรดาเพื่อน ๆ ได้ด้วย วิธีการสไกป์ (Skype) ซึ่งเป็นโปรแกรม วิดีโอ คอลเฟอร์เรนซ์ ที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในปัจจุบันอีกด้วย ซึ่งการใช้บริการ ดังกล่าว ในแต่ละครั้ง นั้น ผู้ต้องขังจะต้องลงชื่อ และ จ่ายค่าบริการอีกเล็กน้อย ข้อมูลจากเว็บไซต์ <http://hilight.kapook.com/view/53519>

ระบบอัลตราซาวด์ตรวจสุขภาพที่เรือนจำบูเตียร์กากรุงมอสโก

➤ โดยสรุป

เรือนจำรัสเซีย ประเทศซึ่งเคยปกครองด้วยระบบคอมมิวนิสต์ มีลักษณะเป็นระบบ เรือนจำแรงงาน ที่มีการให้นักโทษทำงานอยู่โดยทั่วไปในเรือนจำกรุงมอสโก อาณานิคมแรงงาน และค่ายกักกันแรงงาน ที่ผ่านมาเศรษฐกิจของรัสเซียจึงขึ้นอยู่กับกำลังการผลิตของนักโทษเป็นสำคัญ โดยแบ่งการทำงานเป็น 2 ประเภท คือ การใช้แรงงานนักโทษทำงานด้านการเกษตรอุตสาหกรรมและผลิตสินค้า ในเรือนจำ และ การใช้แรงงานนักโทษทำงานด้านการเกษตรและโรงงานอุตสาหกรรมภายนอกเรือนจำ ด้านการปฏิบัติต่อนักโทษในอดีต เรือนจำรัสเซีย มีการปฏิบัติต่อนักโทษ การใช้แรงงานนักโทษ โดยเน้นการแก้แค้นทดแทนให้สาสมกับความผิด **ปัจจุบัน** การปฏิบัติต่อนักโทษในเรือนจำและศูนย์กักกันรัสเซีย มีการใช้แรงงานนักโทษ แต่เน้นแนวคิดในการแก้ไขฟื้นฟูตามข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัตินักโทษ เรือนจำรัสเซีย 1879 โดยมีการฝึก อบรมความรู้ ทักษะ อาชีพ กิจกรรมทางศาสนา และ โปรแกรมเพื่อการแก้ไขต่างๆ เช่น โปรแกรมบริการเตียงอาบแดด ตู้อบผิว สปา อัลตราซาวด์ และบริการสไกป์สำหรับนักโทษ เป็นต้น อันมีลักษณะที่คล้ายคลึงกับระบบเรือนจำ หรือ การปฏิบัติต่อนักโทษของเรือนจำ ในประเทศเสรีนิยมประชาธิปไตย ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการ แก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง ลดการกระทำ ความผิดซ้ำ ลดความแออัด และเพื่อให้นักโทษสามารถกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข รวมตลอดถึงการช่วยปกป้องคุ้มครองสังคมให้ปลอดภัยจากอาชญากรรม

.....

➤ หมายเหตุ บทความเรื่อง เรือนจำรัสเซียโดยวินัย เจริญเฉลิมศักดิ์ ได้ลงเผยแพร่ในเว็บไซต์ คลังความรู้กรมราชทัณฑ์ ฐานข้อมูลงานวิจัยกรมราชทัณฑ์ ประจำเดือน มีนาคม 2557 เว็บไซต์ <http://www.correct.go.th/blogknowledge/attachments/article>

